

Do zwieryza

Do cze cztowiekowi je zwierz? Taką buczka to bę wnetka całą mógł zjesć! I szmrowoną, i pieką, i gotowóną. Jakno wórtza, zlyc, krwawó, zupa, skwarci... Jedny nawetka mýsk úpiekti zjedzą, a jesz są obliznaj! Są taczí, co i **swiniá** pótrahą pódtožeci! Czej chto za wésok knerà dwigó, móže mý rzeknąc, že z nim są ni mó swiniów pòsoné. A dobró swiniá wšetkò zezgrze. Czekawí cztowiek stěchó jak swiniá na grzmót. Czedé za wiele wépije – je **úzarti** jak swiniá, a ga obleczenie nie paseje – to **lezi** jak na swini **sodfo**. **Krowá** to móže i zjesć, i wédojec! Móže nòprzódká wédojec, a tej zjesć... Kšadz Šechta pódowó, že **gbúr doji** krowá za rodzi, a **adwó-wédojenim**. Z mlička škopicą smaczków wédo. Joglité, fehlie – jak gódot je-

den piáčatny Jónk. Sère a... mličzná zupká, co to w ni sá nudlie rozmajite ptawia, a též kótócz dówó sá móžec z cěkra. Mmmmi! Leno nen brzed-czi kóžech z gotowónégó mlička je nót scygnáč. Hambürgere. Co bę znacžete hambürgere bez krowé cže jinegó bulószka? Nie bétobé „ham”. To pewno prawie ód hambúrgerów wzáto sá stowó „hamkac”... A z krowéč rogow? Kò sá różczi do tobaczi robí! Kúlli bę kaszěbskò kúltura stracěta, czejbé nie krowai! A jesz dzáka ni móme wzorcó-wé wémówienie kaszěbscžégó zwáku „ú”. Nicht jak óna nie robí mýúúúú”... A wiéta, co mó krowa do przewrócani óczama? Czej jaci dzewús tak robí, móže mý rzeknąc, že **przewólo slépiama** jak **na póť zazniátó krowa**. A co to je krowa z brodą? Kò kóžai **kóžá** též móže zjesć, równak óna je znónó z te, že sama wšetkò móže przedzegwic. I stóri rechúnk za zte parkowaníe, i spótrzebówóná strěfía wýje Lizé-gó, i nawetká fóliowá reklamówká z z biedre cže jinegó lidia. Za ódpisznik (ódkúrzócz) móže robic. I trówá przed chěcžą zgóli – i w sklepie, i na górze, bó baro lubi na góre sá tromólec – zezgrze, co le wliže. Kóžá též móže wédojec, leno óna na leno dwa cěce chódzy. Krowa na sztere: dwa na mličko, dwa na smiotaná...

Džel wiacy móže pówiedzec ó kóniu. Czej chto lezi na táce, ódpócziwó – móže rzec, že **kónia pòso**.

DO KÓNIA LEPI NIE PÓDCHADAC Z TĚLU,
DO BIKÁ Z PRZÓDKU,
A DO GUPÉGÓ –
Z ZÓDNY STRONĚ.
GÓDAJÁ, ŽE KÓN,
DELFIN, SZUR, PIES,
STÓN A SWINIA –
TO SÁ NÓMÁDRŽEŠĚ ZWIERZÁTA. OKRÓM DELFINA A STONIA –
KASZĚBI MAJÁ
RESZTÁ KRÓTKÓ.

Sadnqc na kógó jak na slépégó kónia znaczi óbúrczec gó. **Kón** je bazi do robóte jak do jedzeni, chócó gtozny bę kónia z kópětama zjódt. **Jak dász kóniowi jesc – tak ce bádze wiedz.** Móže sá cztowiek narobic jak kón, a **pódarowónému w zábé sá nie zazéro.** (Pó zábach jidze sá doznac, jak stóre je kóniskó). Mówia, že **pahnskó faska na bestrim kóniu jezdzý,** a czedé ju je nót **spadnqc z kónia – to z dobrégó** (zgržeszěc z piákną biátką). Nieróz kónik jacžégó úzartégó w czi kúczra sóm dodóm zawiózt. A tégó, co gó nióst na krzepce – zdruzcyt na zemia (tak bétó i z písžacy m te stowa).

Kóždi pies úgreze a kóždi kón kópnie. Do kónia lepi nie pódchadac z tēju, do bika z przódku, a do gupégó – z zódný stroné. Gódajá, že kón, delfin, szur, pies, stón a swinia – to sá nómádržeszě zwierzata. Okróm delfina a stonia – kaszěbi mają reszta krótkó. Kón rozmie-

je, co sá do niegó gódo. Wié, co znacžá kómehde: hije, hýjt-je, czuder, hó, curikó. Móže mý spókójno sá wéžaléc ó sercowéč sprawach. **Kón mó wikszí teb – niech sá jiscy.** Pócygnié wóz. To je prawie baro brékówné, czej paliwó jidze óstro w góra. Mniészé autkó móže zaprzégnáč do Baszczi, Lotte cze jiny kónszci gracje. Benzyné nie je nót, leno ówsa, wóde a stomé do póscelenió. Je též ekólo-giczný, bó wiatré bez CO₂ púszczó, a drébczi wali sěchúchné, chemiá nijak nieskazóné. Za flot nie jadze. Tak do dwadzescé deptów na minútá. Móže w tím czasu só pómeditowac a jaci bėhny fehlie-tómk przeczětac. Abó jajo na mličko wpúrnąc, co to óno ód kúřé je.

Kúra dówó jaja a miáskó. Z miáska to dó rosót. Smacznechné sá piekte škřizidětká a úde. Szmakajá též gótowóné zóhádčzi, wátřóbčzi. A jaja mógá bęc na mličko abó na cwiaro, czej sá ó gótowaním zabóczy. Móže zrobit též kógel-mógel, to je roztrze-pac zóhtka z cěkrá. Cžěsto salmónelka. Z bítech na szthwno biátków (ódt jajów) – robí sá stojáčó piana. Kúra sá niese w gniózdzé, czeprze w písóku, gđó-cze a cžó, jak ju sá weniése. Kúra mó czipczi za dzecé, a kúřón to je czipków tatk.

Jesz je chódce **méga**, leno ta do niczegó nie je...

